

Til medlem Inatsisartut Peter Olsen
Sendt pt. e-mail til inatsisartut@inatsisartut.gl

Besvarelse af § 37 spørgsmål 2019-336 om eftergivelse af gæld

Brevdato: 12-11-2019
Sags nr. 2019 - 23509

Kære Peter Olsen

I henhold til Forretningsordenen for Inatsisartut § 37, stk. 1, har du fremsendt spørgsmål til Naalakkersuisut vedrørende eftergivelse af gæld. Spørgsmålene er henvist til min besvarelse. Spørgsmålene gengives enkeltvis nedenfor efterfulgt af en besvarelse.

P. O. Box 1037
3900 Nuuk
Tel. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 50
E-mail: oed@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Hvis man skal eftergive offentlige restancer skattepligtige borgere med indkomst op til 150.000 kr., hvilke lovgivningsmæssige forhindringer kan nævnes for at dette kan ske?

- a. Hvilke administrative forhindringer kan nævnes?
- b. Hvilke proceduremæssige forhindringer kan nævnes?

Det kræver hjemmel i lov at eftergive gæld til det offentlige.

Anordning nr. 983 af 16. december 1997 om ikrafttræden for Grønland af konkursloven indeholder i afsnit IV regler om gældssanering. Ansøgninger om gældssanering behandles af domstolene og omfatter en borgers samlede gæld, dvs. både gæld til det offentlige og gæld til private kreditorer.

Herudover findes der i visse Inatsisartutlove m.v. regler om eftergivelse af gæld. Det gælder bl.a. landstingsforordning nr. 11 af 19. november 2007 om støtte til boligbyggeri, fælleshuse, byggesæt m.v., landstingsforordning nr. 2 af 3. marts 1994 om udbetaling af underholdsbidrag, m.v. til børn, samt adoptionstilskud og landstingslov nr. 11 af 2. november 2006 om forvaltning af skatter. Disse regler vedrører alene den type økonomiske mellemværender, som reguleres i de pågældende love. Eksempelvis omfatter eftergivelsesreglerne i landstingslove om forvaltning af skatter kun eftergivelse af skatter og afgifter.

Andre love indeholder ikke sådanne regler. Det gælder eksempelvis Inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 om beskyttelse af miljøet, der bl.a. danner grundlag for bekendtgørelse om bortskaffelse af affald (renovationsregninger).

Inatsisartutlovenes regler om eftergivelse er ikke ens. Eksempelvis adskiller reglerne i §§ 23 og 24 i landstingsforordning om udbetaling af underholdsbidrag, m.v. til børn, samt adoptionstilskud sig ganske meget fra reglerne i §§ 53-55 i landstingslov om forvaltning af skatter.

Der foretages ikke en samlet administrativ koordination af borgernes ansøgninger om eftergivelse af gæld. De enkelte myndigheder behandler således indkomne ansøgninger inden for eget fagområde og i henhold til den enkelte borgers økonomi.

2. Hvis man skal eftergive offentlige gæld til skattepligtige borgere med indkomst op til 150.000 kr., hvilke lovgivningsmæssige forhindringer kan nævnes for at dette kan ske?

- a. Hvilke økonomiske konsekvenser vil dette have for hele det offentlige sektor?
- b. Hvilke administrative forhindringer kan nævnes?
- c. Hvilke proceduremæssige forhindringer kan nævnes?

På forårssamlingen fremlagde Naalakkersuisut Politisk Økonomisk Beretning 2019 (FM2019/10). Af beretningens side 28 fremgår, at pr. januar 2019 udgjorde de samlede restancer til det offentlige 988,6 mio. kr. inklusive hensættelser til tab på skatter.

Af Redegørelse om gæld og gældsafvikling februar 2017 fremgår på side 18, at restancerne fordeler sig således mellem borgere med ingen eller lave indkomster:

- Ca. 60 % af restancerne i indkomstgruppen op til 100.000 kr. årligt
- Ca. 25 % af restancerne i indkomstgruppen mellem 100.000-200.000 kr. årligt.

Redegørelsen har ikke en særskilt opgørelse over indkomster op til 150.000 kr. Dog kan det af ovenstående udledes, at ca. 840,3 mio. kr. (85 % af ca. 988,6 mio. kr.) er restancer fra personer, der har en indkomst mellem 0 og 200.000 kr. Det vil således medføre et tab på ca. 840,3 mio. kr. at eftergive disse restancer.

Eftergivelser af en sådan størrelse kan resultere i væsentlige negative regnskabsresultater i kommunerne og selvstyret, såfremt tabene bogføres i den almindelige drift. Det må i givet fald undersøges, om tabene kan bogføres på en måde, så de ikke påvirker den løbende drift negativt.

Der er ikke i dag nogen grønlandsk offentlig enhed, som har kompetence og kapacitet til at undersøge, behandle og kommunikere med borgere og myndigheder om dissers samlede gæld til det offentlige og i et så stort antal sager. I hvert fald i en opstartsfasen må det løseligt forventes, at en eventuel enhed skal tilføres ressourcer svarende til 10-20 medarbejdere.

Der skal i givet fald vedtages en Inatsisartutlov om eftergivelse af offentlig gæld. Loven vil bl.a. indebære, at alle offentlige kreditorer skal acceptere, at deres krav eftergives, ligesom der skal tages beslutninger om ordningens administrative tilrettelæggelse, dens nærmere indhold m.v.

3. Har Naalakkersuisut andre informationer angående dette emne?

Behandlingen af sager om gældssanering er typisk langvarige og ressourcekrævende. Da domstolene i forvejen er belastet af et stort antal sager og da mange af de, som kan være berettiget til en gældssanering, primært er i restance til det offentlige, kan det være relevant at overveje, om gældssaneringsinstituttet kan suppleres med en eftergivelsesordning, som fokuserer på restancer til det offentlige.

Store og uoverskuelige restancer udgør en belastning for den enkelte borger. I nogle tilfælde kan restancerne og inddrivelsen af dem forhindre borgerne i at deltage aktivt på arbejdsmarkedet, ligesom det kan have andre negative konsekvenser for den enkelte.

En eftergivelsesordning bør dog ikke alene tage udgangspunkt i den borger, som er i restance. Der gælder også en række tungtvejende hensyn til samfundet.

Bl.a. kan nævnes:

Der er blandt borgere med en lav indkomst heldigvis flere, som ikke er i restance eller kun har små restancer til det offentlige, og som har gjort sig store anstrengelser for at betale deres løbende mellemværender med det offentlige. Nogle af disse vil måske spørge sig selv, om de har været naive, hvis de som har haft samme økonomiske vilkår, men ikke anstrengt sig helt så meget med at betale deres offentlige mellemværende, uden videre får eftergivet deres restancer til det offentlige.

Hvis alle borgere med en indkomst under et vist niveau erfarer, at deres gæld bliver eftergivet, kan nogle få det indtryk, at de ikke længere behøver betale deres regninger til f.eks. el, vand eller husleje. En for liberal eftergivelsesordning risikerer med andre ord, at undergrave den almindelige betalingsmoral og lægge op til voksende restancer.

Der er desuden risiko for at de, som befinder sig under en given indkomstgrænse, vil være tilbageholdende med at øge deres indkomst, fordi de ellers risikerer at miste muligheden for at få eftergivet deres gæld. En eftergivelsesordning, som bygger på en indtægtsgrænse, vil således indeholde et økonomisk incitament til, at borgerne holder sig under den fastsatte grænse. Desto større gæld, desto større er borgerens incitament.

Blandt de, som i 2017 havde en indkomst på 200.000 kr. eller mindre, er der med stor sandsynlighed borgere, som den gang havde svært ved at finde et arbejde, men i dag er i beskæftigelse og har en god indkomst. Der er sikkert også nogle af de, som var studerende i 2017, som i dag er færdiguddannet og i job. Det er således ikke nok at fokusere på et enkelt års indkomstforhold. En persons individuelle forhold som alder og beskæftigelsesmuligheder er også vigtige parametre.

Nogle borgere har både gæld til det offentlige og til private kreditorer. De kan f.eks. have optaget lån til køb af båd, bil og IT-udstyr. I disse tilfælde vil en ensidig eftergivelse af offentlige restancer gavne de private långivere.

Både for den enkelte borger og for samfundet er det vigtigt, at en eftergivelse ikke følges op med opbygning af nye restancer. Det formål kan understøttes med vedtagelse og ibrugtagning af llanngaassivik, der vil sikre en mere effektiv betaling af det offentliges regninger.

Det er rigtigt, at restancerne til det offentlige er meget store og at for den enkelte kan de negative konsekvenser af store restancer være betydelige. Jeg er derfor enig i, at der hele tiden skal overvejes løsninger, som frigør de berørte borgere for gæld, som de med

stor sandsynlighed ikke har udsigt til at kunne betale. Men det bør ske på et nuanceret grundlag og uden at udsætte den generelle betalingsmoral for yderligere pres.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Vittus Qujaukitsoq